

Dosarul nr. 2ra-2401/18

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (jud: S. Slobodzean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Buhnaci, L. Pruteanu, M. Guzun)

DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări „Asito”
Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Alexandru Savva,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania
Internațională de Asigurări „Asito” Societate pe Acțiuni împotriva lui Buzatu
Liubovi, intervenient accesoriu Întreprinderea cu Capital Străin „Le Bridge
Corporation Limited” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumei
în ordine de regres,

împotriva deciziei din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 01 noiembrie 2016 CIA „Asito” SA a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Buzatu Liubovi, intervenient accesoriu ÎCS „Le Bridge Corporation
Limited” SRL solicitând încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului în ordine de
regres a datoriei în sumă de 19761,10 lei ce constituie despăgubirea de asigurare
pentru daunele cauzate și achitate ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL; a
sumei de 1375,15 lei ce constituie dobânda de întârziere calculată pentru perioada
28.05.2016 - 03.10.2016, inclusiv ce rezultă din întârzierea restituirii sumei de
19761,10 lei, ce constituie despăgubirile de asigurare pentru daunele cauzate;
încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de judecată suportate
la examinarea cauzei.

În motivarea recursului s-a invocat că la 13 august 2014 CIA „Asito” SA
(asiguratorul) și ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL (asiguratul) au încheiat
contractul de asigurare facultativă CASCO, fiind emisă polița 42C2 nr. 23776862. La
31 iulie 2015 pe str. xxxxx s-a produs accidentul rutier cu implicarea autovehiculului
de model xxxxxx, condus de Boțan Anatol, a automobilului de model xxxxxx, condus
de Doros Andrei și pietonul Liubovi Buzatu. Conform procesului-verbal cu privire la
contravenție nr. MAI03098587 din 29.09.2015, vinovat de producerea accidentului
rutier a fost recunoscută Liubovi Buzatu, care a ignorat flagrant semnele de dirijare a
traficului rutier, traversând strada înafara trecerii de pietoni.

În baza contractului de asigurare facultativă CASCO a autovehiculului de model xxxxxx, CIA „Asito” SA a achitat despăgubirea de asigurare pentru prejudiciul cauzat în sumă de 19761,10 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 1581 din 21.09.2015.

CIA „Asito” SA a menționat că la 20 mai 2016, pârâtul a recepționat reclamația cu solicitarea de achitare a datoriei în sumă de 19761,10 lei în termen de 7 zile de la data recepționării reclamației, însă pârâtul nu a expediat niciun răspuns.

Prin hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de CIA „Asito” SA împotriva Liubovei Buzatu, intervenient accesoriu ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL cu privire la încasarea sumei în ordine de regres.

Prin decizia din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de CIA „Asito” SA și a fost menținută hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni.

La 12 iulie 2018 CIA „Asito” SA, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea cererii de recurs, casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată suportate inclusiv și în ordine de recurs.

În motivarea recursului s-a indicat că, atât instanța de apel, cât și prima instanță în hotărârile adoptate au făcut trimitere la prevederile art. 21, alin. (12¹) a Legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, prevedere legală care nu era în vigoare la momentul producerii cazului asigurat, dar a intrat în vigoare prin Legea nr. 239 din 29.12.2015. la 05.02.16. Astfel, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt ilegale și inechitabile prin aplicarea retroactivă a actului legislativ.

De asemenea s-a menționat că instanțele naționale au făcut trimitere la faptul că textul prevederilor art. 22, alin. (12¹) a Legii nr. 414 din 22.12.2006 statuează obligația prezentei persoane vinovate la întocmirea procesului-verbal de constatare a pagubei. Analizând textul care era în vigoare la momentul producerii accidentului rutier și anume a art. 22, alin. (12¹), asigurătorul care are încheiat contract de asigurare de bunuri cu persoana păgubită este obligat să invite la procesul de constatare a pagubei asigurătorul de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, probând invitația printr-un înscris justificativ. Deci, în contextul dat, recurentul a constatat că această prevedere reglementează situația în care se constată pagubele în cazul asigurării de bunuri/facultativă și anume CASCO, dar în prezenta speță este litigiu bazat pe răspunderea delictuală a cet. Buzatu Liubovi. CIA „ASITO” SA a comunicat că această prevedere se aplică în situația în care s-a produs un accident între 2 autovehicule unul din care dispunea de CASCO, iar altul RCAI. În asemenea circumstanțe, asigurătorul de bunuri - CASCO invită la constatarea pagubelor asigurătorul de răspundere civilă a persoanei vinovate.

În speță, Buzatu Liubovi nu este un asigurător de răspundere civilă, iar CIA „ASITO” SA nu avea pe cine invita. În contextul dat, CIA „ASITO” SA a precizat că aplicarea și interpretarea unor norme legislative ce reglementează situații exprese nu pot fi aplicate în alte situații prin analogie.

Recurentul a mai indicat că instanțele ierarhic inferioare la baza soluției de respingere a acțiunii a pus conceptul de opozabilitate și anume s-a invocat că în cazul în care nu a fost asigurată prezența pârâtului la întocmirea procesului-verbal de

constatare a daunelor, atunci acest proces-verbal de constatare este inopozabil pârâtului.

Concomitent, recurentul a opinat că instanța de fond a dat o calificare și efecte greșite conceptului de opozabilitate. Inopozabilitatea operează, după sensul instituției juridico-civile corespunzătoare, atunci când persoana nu a participat la faptul juridic pe care se întemeiază acțiunea. Totuși în prezenta cauză este cert că pârâtul a participat la raportul juridic de cauzare de daune, fiind autorul contravenției rutiere corespunzătoare. Raportul juridic nu s-a format exclusiv prin raportul de constatare a daunelor (care nu este un act juridic civil și nu poate fi încadrat în instituția opozabilității) ci s-a format prin comiterea contravenției de către pârât. Astfel însăși existența daunelor este opozabilă pârâtului. Întinderea daunelor se constată prin Actul de evaluare cost reparație, or dacă acest Act nu este opozabil pârâtului, totuși în cadrul examinării pricinii pârâtul ar fi avut posibilitatea să-l conteste prin solicitarea dispunerii unei expertize. În cadrul acestei expertize, expertul ar fi fost posibil să dea o concluzie cu privire la mărimea daunelor care rezultă în mod cert din procesul-verbal cu privire la contravenție, mărimea daunelor constatate conform procesului-verbal de constatare.

Buzatu Liubovi pe tot parcursul procesului nu a prezentat niciun înscris/mijloc de probă admisibil conform art. 117, 118 a Codului de procedură civilă a RM, care să demonstreze argumentele declarative expuse în referință vizavi de mărimea prejudiciului, înscrisuri ce ar demonstra o altă mărime a prejudiciului, etc.

CIA „ASITO” SA a comunicat că pârâtul nu a utilizat dreptul de a contesta suma din acțiune, dar a invocat dezacordul cu acțiunea și a indicat unele normele legale, calcule care în viziunea acesteia ar fi aplicabile speței. CIA „ASITO” SA a prezentat probe pertinente și concludente ce demonstrează temeinicia acțiunii, iar intimatul nu a utilizat dreptul de a le contesta printr-o expertiză. Respectiv, toate alegațiile intimatului expuse în referință sunt declarative și nu pot fi puse la baza unei hotărâri judecătorești, iar instanțele ierarhic inferioare le-au acceptat.

La fel, CIA „ASITO” SA a considerat că instanța de judecată urma să admită integral acțiunea, or recurentul a demonstrat temeinicia pretențiilor prin mijloace de probă și înscrisuri pertinente, iar în circumstanțele în care pârâtul nu a prezentat propriile mijloace de probă și/sau nu a solicitat numirea unei expertize, instanța nu era în drept să pună la baza hotărârii afirmațiile declarative ale pârâtului. Explicațiile date de Buzatu Liubovi nu sunt confirmate cu alte probe, nu pot fi puse în coroborare cu alte probe, pârâtul nu a prezentat alte eventuale mijloace de probă, fapt ce demonstrează lipsa de temeinicie și caracterul lor declarativ.

Recurentul a mai susținut că sunt eronate și concluziile instanței de fond și apel referitor la întinderea pagubelor cauzate, ori, CIA „ASITO” SA a primit cererea de despăgubire, anexată la cererea de chemare în judecată, de la ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL la 01.09.2015. La 02.09.2015 CIA „ASITO” SA conform contractului și legii materiale pertinente a întocmit proces-verbal de constatare a pagubelor, or conform legii asigurătorul este obligat în termen de 5 zile de la primirea informației cu privire la producerea accidentului să întocmească un proces-verbal. Buzatu Liubovi la 29.09.2015 a fost recunoscută vinovată de producerea accidentului rutier. Referitor la argumentele declarative ale pârâtului precum că pagubele autovehiculului de model xxxxxxxx ar fi estimate în valoare de 2000 de lei sunt vădit nefondate, lipsite de suport probatoriu, ori, pârâtul și ceilalți participanți la accidentul rutier din 31.07.2015 nu sunt experți și nu pot să depisteze toate pagubele și să le

evalueze din observațiile lor. În urma accidentului din 31.07.2015 autovehiculul de model xxxxxxx a suferit pagube ascunse ce nu puteau fi depistate de participanți doar din observații vizuale externe, fapt demonstrat prin procesul-verbal de constatare a pagubelor din 02.09.2016 anexat la cererea de chemare în judecată, pentru depistarea lor sunt necesare cunoștințe speciale.

Instanța de apel în decizia adoptată a distorsionat complet prevederile legale, or conform legislației materiale asigurătorilor le revine competența exclusivă de a constata pagubele și regularizarea daunelor. Acest fapt nu generează dreptul de a respinge acțiunea, dar este un motiv de modificare a sumei adjudecate. La fel, Buzatu Liubovi nu și-a exercitat dreptul de a contesta suma solicitată de CIA „ASITO” SA, dar a invocat doar dezacordul cu acțiunea înaintată. Buzatu Liubovi nu a utilizat dreptul de a contesta suma solicitată printr-o expertiză judiciară. Mai mult ca atât, instanța de apel în decizia adoptată a menționat că se pune în sarcina recurentului faptul că din momentul producerii accidentului rutier până la constatarea pagubelor au trecut 2 luni, iar date despre starea vehiculului în aceste 2 luni nu au fost prezentate.

CIA „ASITO” SA a declarat că aceste argumente vădit eronate și total necorespunzătoare speței, or nu este problema asigurătorului că Buzatu Liubovi nu și-a exercitat corespunzător drepturile de apărare. Faptul că cererea de despăgubire s-a depus peste 2 luni nu oferă dreptul asigurătorului de a refuza regularizarea daunelor și achitarea despăgubirilor. Buzatu Liubovi putea și trebuia să prezinte probe care ar demonstra că unele pagube constatate ar fi fost produse în intervalul de timp dintre accident și întocmirea procesului verbal de constatare.

Recurentul a evidențiat ca instanța de apel a făcut trimitere la prevederile Regulamentului privind fondul de protecție a victimelor străzii, or acest act material nu are nicio relevanță cu speța în cauză.

Recurentul a reiterat că în acțiunile intimatului sunt întrunite elementele răspunderii delictuale: existența prejudiciului cauzat autovehiculului de model xxxxxx - este demonstrat prin procesul-verbal de constatarea a pagubelor din 02.09.2015; devizul de calcul al sumei de despăgubire - facturile unde sunt indicate prețurile medii pentru pagubele cauzate și constatate (anexate la cererea de chemare în judecată); existența delictului, vinovăției, și a autorului faptei ilicite ce a cauzat prejudiciul este demonstrat prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 03098587 din 29.09.2015. Din conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03098587 din 29.09.2015, cert rezultă că Buzatu Liubovi a traversat neregulamentar strada, ignorând prevederile pct. 114, (1) din Regulamentul Circulației Rutiere, iar în rezultat a cauzat prejudiciu material cet. Bota Anatol și ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL. Astfel, legătura de cauzalitate este evidentă.

Cu referire la suma despăgubirii de asigurare, recurentul a explicat că la 21.09.2015 a achitat în baza contractului de asigurare facultativă CASCO a autovehiculului Volkswagen Transporter, cu n/î CMG 975 (polița de asigurare seria 42C2, nr. 23776862) despăgubirea de asigurare, pentru prejudiciul cauzat, în sumă de 19761,10 lei fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 1581 din 21.09.2015. Conform ordinului de plată destinația plății - Se transferă pentru reparația auto conform procesului verbal 151475 din 01.09.15, factura 0000001326, 000001325 din 03.09.2015 inclusiv TVA - 3293,52 de lei. CIA „ASITO” SA a menționat că suma pentru reparația autovehiculului „Volkswagen Transporter”, cu n/î CMG 975 a fost transferată către unitatea specializată SRL „GRANDMASTER” în baza

facturilor/conturilor spre plată 0000001326, 000001325 din 03.09.2015. Așadar, CIA „ASITO” SA a comunicat că concluziile instanței de fond și apel sunt eronate și la faptul că devizul de calcul a fost întocmit la 9 noiembrie 2015 și respectiv nu putea fi achitată despăgubirea fără Devizul de calcul. Apelantul a indicat că devizul de calcul în speța data a fost întocmit la 11 septembrie 2015, iar conform legislației despăgubirea de asigurare poate fi achitată direct pe contul păgubitului și/sau pe contul stației specializate ce urmează să repare bunul în baza conturilor spre plată și/sau facturilor. În speța dată, temei pentru a efectua transferul au fost actele eliberate de unitatea specializată anexate la cererea de chemare în judecată și nu devizul de calcul care este un act intern cu caracter informativ.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 20 martie 2018 și expediată în adresa participanților la proces la 24 mai 2018, drept dovadă servind scrisoarea de însoțire (f.d. 252, vol. I), însă date despre recepționarea acestora lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 12 iulie 2018 de către CIA „Asito” SA, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de către CIA „Asito” SA, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, și va casa decizia instanței de apel și va trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Aliniatul (4) al aceluiași articol prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau

în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că CIA „Asito” SA prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Liubovei Buzatu, intervenient accesoriu ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL a solicitat încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului, în ordine de regres, a sumei de 19761,10 lei ce constituie despăgubirea de asigurare pentru daunele cauzate și achitate ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL; a sumei de 1375,15 lei ce constituie dobânda de întârziere calculată pentru perioada 28.05.2016 - 03.10.2016, inclusiv ce rezultă din întârzierea restituirii a sumei de 19761,10 lei, ce constituie despăgubirile de asigurare pentru daunele cauzate; încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de judecată suportate la examinarea cauzei.

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 21 iunie 2017, a respins cererea de chemare în judecată depusă de CIA „Asito” SA împotriva Liubovei Buzatu, intervenient accesoriu ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL cu privire la încasarea sumei în ordine de regres.

Verificând legalitatea hotărârii pronunțate de către instanța de fond, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 20 martie 2018, apelul declarat de CIA „Asito” SA a fost respins și a fost menținută hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni.

Considerând ilegală decizia pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău, la 12 iulie 2018 CIA „Asito” SA, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a contestat-o cu recurs invocând că instanța de apel la judecarea cauzei a aplicat o lege ce nu era în vigoare la momentul producerii cazului asigurat, a interpretat eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Colegiul cercetând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate de către recurentă ajunge la concluzia că precizările făcute de CIA „Asito” SA, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, în recursul declarat sunt întemeiate și justifică aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material la examinarea cauzei, rezultând din motivele ce succed.

Instanța de apel la examinarea cauzei a constatat că la 31 iulie 2015 pe str. xxxxx s-a produs accidentul rutier cu implicarea autovehiculului de model xxxxx, condus de Boțan Anatol, a automobilului de model xxxxx, condus de Doros Andrei și pietonul Liubovi Buzatu.

La 13 august 2014 CIA „Asito” SA (asiguratorul) și ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL (asiguratul) au încheiat contractul de asigurare facultativă CASCO, fiind emisă polița 42C2 nr. 23776862.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03098587 din 29.09.2015, vinovat de producerea accidentului rutier a fost recunoscută Liubovi Buzatu, care a ignorat flagrant semnele de dirijare a traficului rutier, traversând strada înafara trecerii de pietoni.

În baza contractului de asigurare facultativă CASCO a autovehiculului de model xxxxx, CIA „Asito” SA a achitat despăgubirea de asigurare pentru prejudiciul cauzat în sumă de 19761,10 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 1581 din 21.09.2015.

Instanța de apel, a mai reținut că în baza circumstanțelor stabilite în prezenta cauză a concluzionat că prima instanță corect a constatat că la caz lipsesc temeiuri pentru încasarea sumei în ordine de regres, aplicând în acest sens dispozițiile art. 18 alin. (1), lit. c), d), art. 19 lit. c), art. 22 alin. (12¹), art. 23 alin. (2), (4) a Legii cu

privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 – XVI din 22.12.2006.

Concomitent, Curtea de Apel Chișinău a menționat și faptul că prin prisma art. 1329 Cod civil, apelantul - reclamant achitând despăgubirea de asigurare era îndreptățit de a prelua în limitele acestei sume dreptul de creanță pe care ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL îl deține în raport cu Buzatu Liubovi, vinovată de producerea accidentului rutier și cauzarea prejudiciului, dacă îndeplinea condițiile prevăzute de art. 22 a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 – XVI din 22.12.2006.

În concluzie, instanța națională a specificat că prima instanță corect a dedus că deși s-a produs fapta, pretențiile reclamantului privind încasarea sumei în mărime de 19761,10 lei, în ordine de regres, urmează a fi respinse, or, la întocmirea dosarului de daune nu a fost invitată persoana vinovată de producerea accidentului rutier Buzatu Liubovi, respectiv se constată că dosarul de daune a fost întocmit unilateral, fapt care pune la îndoială corectitudinea acestuia.

Colegiul, conchide că instanța procedând astfel, a modificat temeiul cererii de chemare în judecată.

Deși dispozițiile art. 25 din Codul de procedură civilă permit instanței să pună în dezbatere judiciară orice împrejurări de fapt sau de drept ale speței, să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio, să vizioneze înregistrările video și să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată, nu există niciun text de lege care să acorde dreptul de a schimba din oficiu fundamentul pretenției deduse judecății.

Drept urmare, legea procedurală nu stabilește decât dreptul și, totodată, obligația instanței de a da o calificare corectă cererii, independent de denumirea la care s-a referit cel care a formulat-o, dar nu îi conferă posibilitatea de a modifica împrejurările de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția.

Regula *iura novit curia* nu este de natură să conducă la concluzia ca judecătorul / instanța de judecată ar putea schimba din oficiu cauza cererii de chemare în judecată, deoarece prin aceasta regula se înțelege faptul ca judecătorul nu este ținut de textul de lege invocat de parte, ci el trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situației de fapt calificata juridic.

În concluzie, judecătorul / instanța de judecată stabilește situația de fapt a speței, fără să poată da o alta calificare juridică, iar apoi va aplica textul de lege corespunzător acestei situații, indiferent de eventualele dispoziții legale invocate de părți.

Totodată art. 60 alin. (4) Cod de procedură civilă, prevede că instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii.

Coroborând norma citată și raționamentele expuse supra, Colegiul relevă că la rejudecare cauzei instanțele de judecată vor stabili circumstanțele de fapt ale litigiului și legea aplicabilă fără însă a modifica temeiul invocat de reclamant.

Astfel, în cazul în care temeiul de drept invocat de către reclamant nu este pertinent speței instanța de judecată va putea respinge acțiunea indicând acest fapt fără însă a invoca un alt temei juridic.

Sub aspectul dat, Colegiul va reține ca relevante argumentele recurentului precum că dispozițiile aplicate de către instanța de apel întru susținerea veridicității hotărârii primei instanțe referitor la respingerea acțiunii sunt eronate și nu pot fi reținute ca relevante la examinarea prezentei cauze.

În contextul dat, Colegiul menționează că instanța de apel la judecarea cauzei a aplicat prevederile art. 22 alin. (12¹) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 – XVI din 22.12.2006, care stabilesc că, asigurătorul care are încheiat contract de asigurare de bunuri cu persoana păgubită este obligat să invite la procesul de constatare a pagubei persoana vinovată și asigurătorul de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, probând invitația printr-un înscris justificativ. Neprezentarea asigurătorului de răspundere civilă auto al persoanei vinovate la data și locul stabilit nu împiedică asigurătorul de bunuri să constate pagubele ce vor fi opozabile asigurătorului de răspundere civilă auto absent de la procesul de constatare.

Referitor la aplicarea acestor prevederi, Colegiul va reține ca relevante argumentele recurentului precum că această dispoziție reglementează situația în care se constată pagubele în cazul asigurării de bunuri/facultativă și anume CASCO, dar în prezenta cauză este un litigiu bazat pe răspunderea delictuală a cet. Buzatu Liubovi. Or, această prevedere art. 22 alin. (12¹) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 – XVI din 22.12.2006 se aplică în situația în care s-a produs un accident între 2 autovehicule unul din care dispunea de CASCO, iar altul RCAI.

În asemenea circumstanțe, asigurătorul de bunuri - CASCO invită la constatarea pagubelor asigurătorul de răspundere civilă a persoanei vinovate.

Pe când în prezenta speță, Buzatu Liubovi nu este un asigurator de răspundere civilă, iar CIA „ASITO” SA nu deține un temei legal de a o invita pe Buzatu Liubovi.

Colegiul mai menționează că art. 22 alin 12¹ al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 – XVI din 22.12.2006 în redacția de la momentul producerii accidentului rutier prevedea asigurătorul care are încheiat contract de asigurare de bunuri cu persoana păgubită este obligat să invite la procesul de constatare a pagubei asigurătorul de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, probând invitația printr-un înscris justificativ. Neprezentarea asigurătorului de răspundere civilă auto al persoanei vinovate la data și locul stabilit nu împiedică asigurătorul de bunuri să constate pagubele ce vor fi opozabile asigurătorului de răspundere civilă auto absent de la procesul de constatare.

Astfel, Colegiul constată că instanțele de judecată au aplicat la judecarea cauzei un alt text al legii care a intrat în vigoare la 05 februarie 2016 și nu cel care era în vigoare la momentul accidentului rutier și la constatarea pagubelor.

Tot aici, este de notat că, instanța de apel a dat o calificare greșită și asupra conceptului de opozabilitate, deoarece raportul juridic nu s-a format exclusiv prin raportul de constatare a daunelor, ci s-a format prin comiterea contravenției de către pârât, precizare invocată și de către recurent.

Or, Buzatu Liubovi participând la raportul juridic de cauzare de daune, fiind chiar și autorul contravenției rutiere corespunzătoare, urma să conteste prin solicitarea efectuării unei expertize a actului de evaluare cost reparație vis-a-vis de mărimea daunelor care rezultă din procesul-verbal de constatare, fapt ignorat de către Buzatu Liubovi.

Mai mult ca atât, în prezenta cauză Buzatu Liubovi, prin referința depusă (f.d. 30-31, vol. I), a argumentat că acțiunea urmează a fi respinsă din motiv că lista defecțiunilor din conținutul procesului-verbal de constatare a pagubelor din 02 septembrie 2015 nu justifică devizul de cheltuieli estimat, deoarece foarte multe piese de schimb ale automobilului nu au fost deteriorate în rezultatul producerii accidentului rutier.

Colegiul menționează că instanța de apel la baza deciziei adoptate a reținut argumentele pârâtei fără a le pune în coroborare cu alte probe prezentate de părți.

În conformitate cu art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Instanța de recurs notează că aceste dispoziții legale stabilesc un rol activ al instanței în dezlegarea cauzei care trebuie să se pronunțe asupra stării de fapt și de drept pe care se întemeiază obiectul cererii de chemare în judecată.

Singura limită pe care trebuie să o respecte judecătorul / instanța de judecată este aceea prevăzută de art. 119 alin. (3) Cod de procedură civilă, care prevede că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Din aceste dispoziții legale rezultă, ca regulă generală, că instanța nu poate schimba din oficiu temeiul cererii deduse judecății, ci doar urmează a examina cauza pornind de la pretențiile și obiecțiile înaintate de părți.

Colegiul relevă că în codul de procedură civilă nu există reglementari speciale care ar legaliza modalitatea în care instanța de judecată ar putea schimba temeiul cererii de chemare în judecată, obiectul cererii de chemare în judecată care este reprezentat de pretenția concretă a reclamantului.

În speță, obiectul cererii de chemare în judecată este reprezentat de încasarea sumei în ordine de regres, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, iar temeiul acțiunii – răspunderea delictuală.

Colegiul relevă că instanța de apel sub acest aspect urma a judeca cauza, deoarece anume acest temei juridic a fost formulat de către reclamant, fapt ce constituie fundamentul dreptului invocat de cel care formulează pretenția.

Deci, Colegiul remarcă faptul că obligația instanței este de a se pronunța numai cu privire la obiectul și temeiul acțiunii ce constituie corelativ garanția aplicării principiului disponibilității în procesul civil.

Tot aici Colegiul precizează că în conformitate cu art. 211 alin. (3) Cod de procedură civilă, dacă pârâțul recunoaște acțiunea, instanța de judecată pronunță o hotărâre de admitere a pretenției fără a cerceta probele.

Reglementări similare se conțin și în art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă și anume faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Colegiul remarcă că pe parcursul judecării cauzei pârâta a indicat ca fiind unul real prejudiciul în sumă de aproximativ 2000 de lei.

În astfel de circumstanță, având la bază prevederile art. 123 alin. (6), 211 alin. (3) Cod de procedură civilă instanțele de judecată urmau de a proceda corespunzător, dar nu a respinge integral acțiunea.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel la soluționarea litigiului a schimbat din oficiu temeiul cererii de chemare în judecată, Colegiul consideră că decizia contestată urmează a fi casată și trimisă cauza spre rejudecare, în alt complet de judecată, din motiv că instanța națională a cărei hotărâre este recurată a soluționat procesul fără a intra în esența și obiectul formulat de către reclamant în prezenta cauză.

Ori, instanța de apel la soluționarea litigiului a încălcat atât principiul disponibilității care guvernează procesul civil, cât și dreptul la apărare al reclamantului, neluând în considerare drepturile procedurale ale participanților la procesul civil.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice și circumstanțele cauzei în partea ce țin de argumentele invocate de recurent, probele, obiecțiile acestuia în raport cu pretențiile sale și obiecțiile părții oponente, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO. Procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces.

La fel, Colegiul remarcă că instanța de apel la reexaminarea litigiului urmează a aplica și prevederile legale care sunt în vigoare în momentul producerii cazului asigurat și nu cele ce au intrat în vigoare ulterior, aspect reținut și de către recurent în recursul declarat.

În circumstanțele relatate supra și pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de CIA „Asito” SA, reprezentată de avocatul Savva Alexandru, și a casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de apel, la rejudecarea cauzei, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, în contextul cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă și să reflecte motivele sale prin prisma probelor ca fiind pertinente soluționării pricinii sau după caz preferința unor probe în defavoarea altora. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări „Asito” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Alexandru Savva.

Se casează decizia din 20 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Internațională de Asigurări „Asito” Societate pe Acțiuni împotriva lui Buzatu Liubovi, intervenient accesoriu Întreprinderea cu Capital Străin „Le Bridge Corporation Limited” Societate cu

Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumei în ordine de regres, cu trimiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu